

Aaby Kirke

Jammerbugt Kommune, Aalborg Stift, Aalborg Nordre Provsti, Aaby Sogn

Beliggenhed

Aaby Kirke ligger i den nordøstlige ende af byen Aabybro i det sydvestlige Vendsyssel. Byen er placeret på vestranden af en bakkeø i et sandet morænelandskab, der er omgivet af flade, marine aflejringer (yoldia- og litorinaflader). Bakkeøen skyder kun ca. 10 meter op i terrænet, men landskabets ellers flade karakter giver kirken en relativ høj placering i terrænet. Landskabet nord for kirken er et åbent landbrugslandskab med mange grøfter og kun få læhegn. Til de andre sider er kirken omgivet af udpræget bymiljø.

Kirke og anlæg

Aaby Kirke består af romansk apsis, kor og skib med et sen-gotisk tårn og våbenhus. De romanske bygninger er opført i granitkvadre, mens tårn og våbenhus fremstår med hvidkalkede facader. Kapellet er fra 1600-tallet. Kirkegårdsanlægget omfatter en gammel kirkegård omkring kirken og en nyere kirkegård i umiddelbar tilknytning mod nord men lidt lavere i terræn. Begge kirkegårde er afgrænset af et stendige suppleret med en række træer, der understreger kirkegården som et lukket rum. Den nye kirkegård har karakter af en lund med spredte træer.

Kortet viser Aaby Kirke, markeret med rødt samt fotovinkler.

Foto 1

Aaby Kirke: Aaby Kirke er en flot kirke, der her ses fra nord fra den nye kirkegård.

Historisk kort fra 1878-1887, der viser gamle strukturer i landskabet. Sammenholdt med det nutidige kort ovenfor ses området udvikling. Kortet viser desuden tydeligt det omgivende landskabs terræformer.

Kirkens samspil med de nære omgivelser

Aaby Kirke har en central visuel placering i det omgivende bymiljø, hvor parkeringspladsen til kirken mod sydvest er helt åben og nærmest fremstår som et kirketorv.

Foto 2

Aaby Kirke – nærområde I: Aaby Kirke har en central placering i byen, hvor parkeringspladsen giver kirken rum til at markere sig.

Øst for kirken er der åbne arealer, hvorfra kirken opleves markant med byen i baggrunden. Fra sydøst er kirkens synlighed reduceret af hegnsbeplantninger. Langs vejen sydøst for kirken er der plantet træer, der på længere sigt vil vokse til og begrænse kirkens synlighed yderligere. Fra vest er kirken et centralt orienteringspunkt fra vejen. Nord for kirken ligger præstegården, der med sin høje beplantning ind mod kirkegården skærmer af for kirken fra nord.

Foto 3

Aaby Kirke – nærområde II: Aaby Kirke markerer sig tydeligt fra øst med de åbne landbrugsarealer mellem kirken og boligområdet og den åbne kantbevoksning langs med kirkemuren.

Kirkens samspil med de fjerne omgivelser

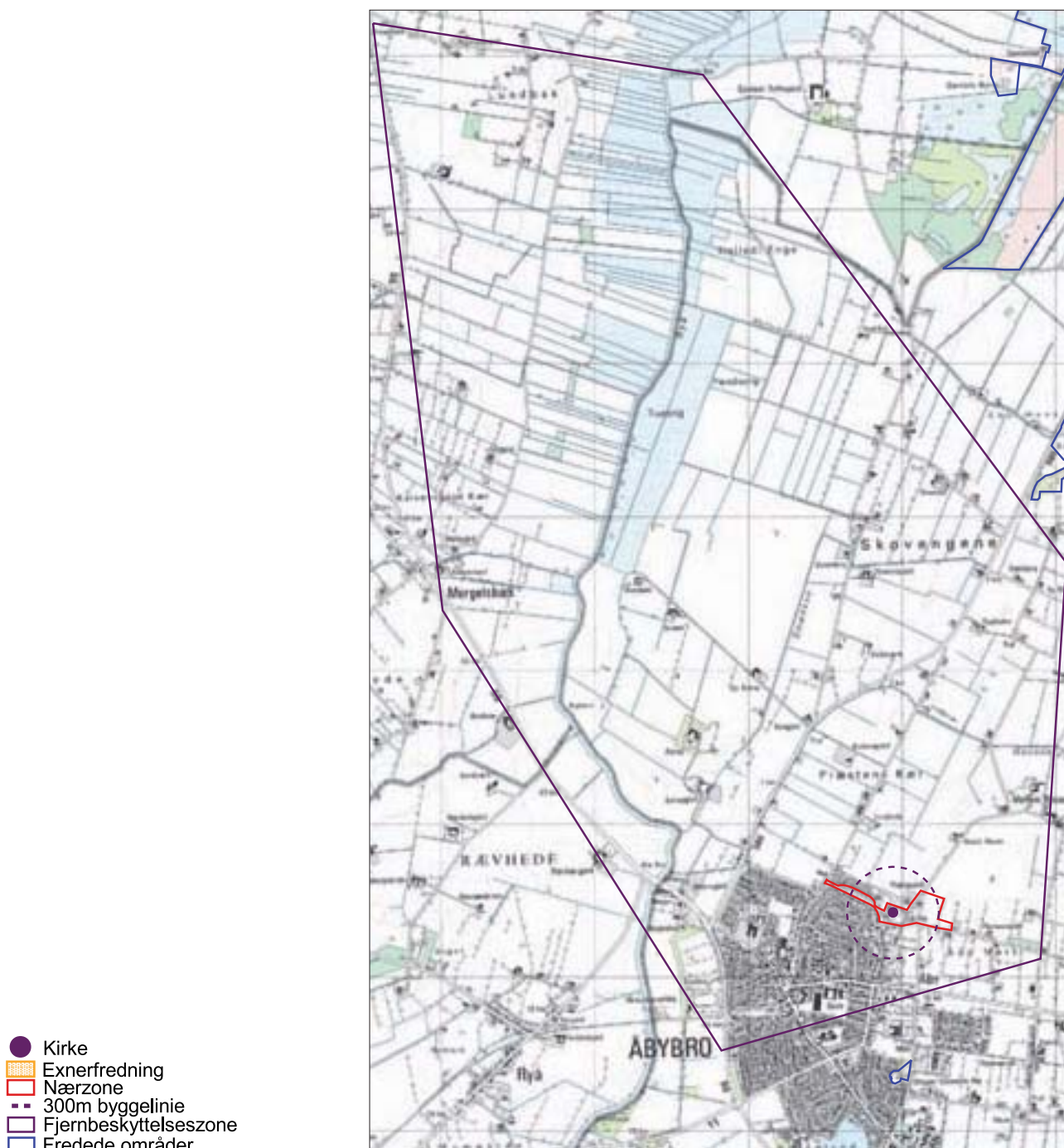
Aaby Kirke er med sin svagt hævede placering i terrænet synlig fra nord flere steder, hvor det hvide kirketårn flere steder ses som et tydeligt orienteringspunkt over den kirkenære beplantning. Fra de øvrige fjerne omgivelser har kirken kun begrænset eller ingen visuel betydning.

Eksisterende beskyttelse

Arealerne inden for Aaby Kirkes særlige interesseområde er ikke omfattet af særlige beskyttelsesbestemmelser eller udpegninger, der kan medvirke til at sikre kirkens visuelle effekt fra omgivelserne.

Særlige interesseområder

Aaby Kirke har stor visuel betydning for kirkens nærmiljø. Derfor bør det åbne byrum omkring kirkens parkeringsplads bevares for at understrege kirkens oprindelige funktion som samlingssted. De åbne arealer mellem kirken og det nye boligområde mod øst giver kirken plads til at markere sig i bybilledet. Det anbefales derfor, at arealet friholdes for ny bebyggelse. Fra store afstande ses kirketårnet flere steder tydeligt over trætoppene fra nordlig retning. Det anbefales derfor, at der ikke placeres tekniske anlæg som f.eks. master, skorstene og lignende omkring kirken eller i særlige udkigspunkter, der fratager kirketårnet funktion som orienteringspunkt.

AABY KIRKE.

Den ældste del af nuværende Aabybro by, landsbyen Aaby og kirken, er beliggende langs vestranden af den lille moræne-ø, som indgår i bakkedannelsen mellem Aabybro og Voldbro øst herfor. Moræne-øen udgør, med sin beskedne højde af 10 meter over havet, denne bakkedannelses højeste del.

Aaby kirke på moræne-øen ses tydeligt over ret store afstande ved færd i landskabet nord og nord-vest for Aabybro by. Omend højdeforskellen mellem dette flade landskab og moræne-øen er beskedne, bidrager samme højdeforskel dog i væsentlig grad til den hvidkalkede kirkebygningens ret markante fremtræden i landskabsbilledet her.

Syd, øst og vest for Aabybro by er kirkens tårn derimod kun synlig glimtvis over større afstande. I forhold til Aabybro bys bebyggelser og i forhold til det åbne landskabs spredte bebyggelser og beplantninger formår kirkelokalitetens beskedne terrænhøjde ikke at fremhæve kirkebygningen nævneværdigt.

Aaby kirkes synsmæssige fjernvirkning er således i udpræget grad betinget af de kirke-omgivende landskabers hele eller delvise friholdelse for bebyggelse og højere beplantning. Såfremt kirkebygningens fjernvirkning ønskes opretholdt i forhold til nærmere fastlagte udsnit af de omgivende landskaber, typisk i forbindelse med planlægningen af Aabybro bys vækst, må sådanne landskabsudsnit derfor sikres hel eller delvis friholdelse for bebyggelse og beplantning.

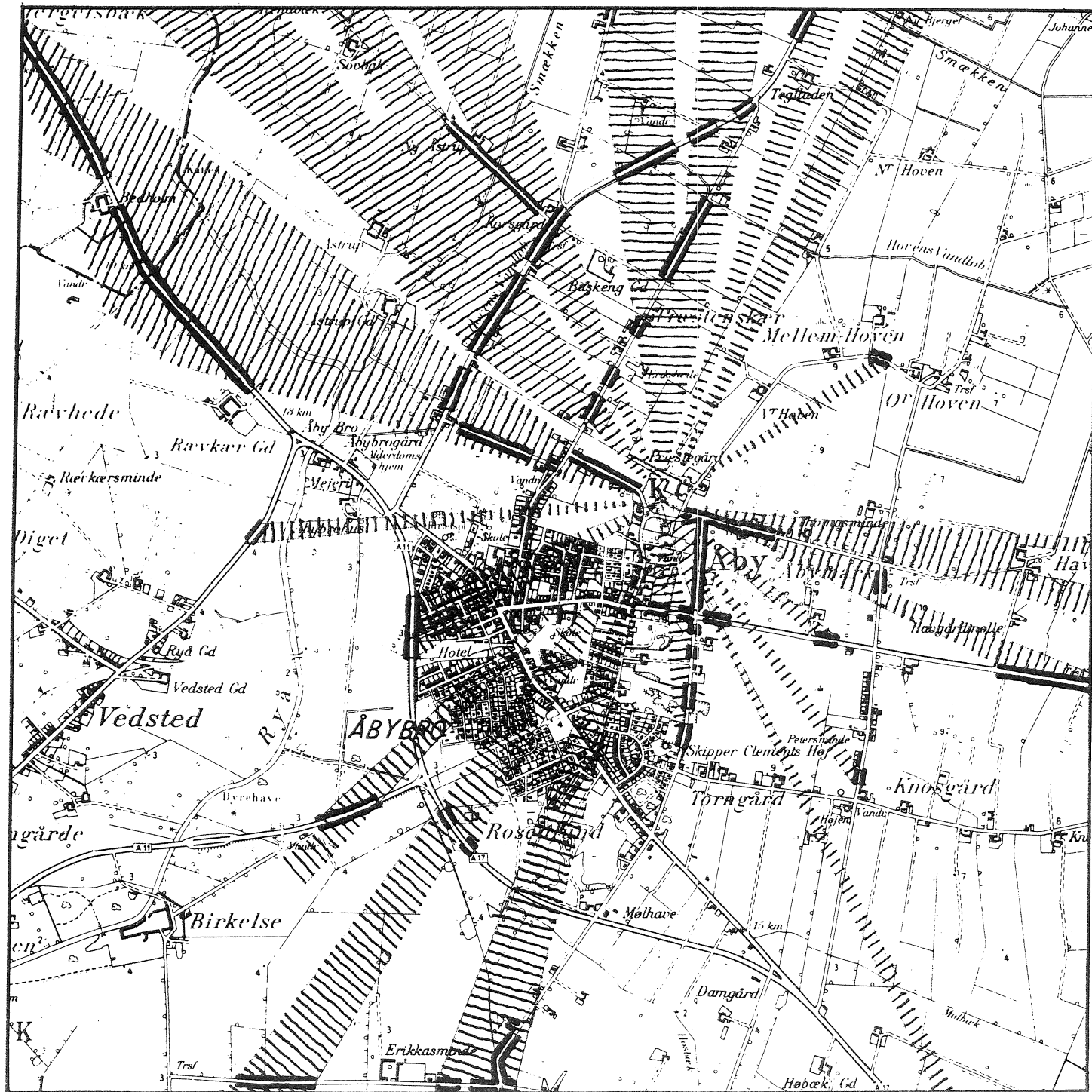
Aaby kirkes registrerede, synsmæssige fjernvirkning fremgår af efterfølgende sidens oversigtskort.

Perspektivtegningen viser Aaby kirke set fra fladlandet nord-vest for kirken >

Aabyes kirke
november 79 / maed.

75.

Aaby kirkes beliggenhed i den nord-østlige udkant af Aabybro by fremgår af detailkortet. Spor af den gamle landsby, Aaby, genfindes i Kirkevejs svungne forløb samt i den ældre bebyggelse langs denne vej.

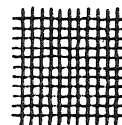
De nyere parcelhus-områder, vest for Kirkevej, fremtræder tydeligt i kortskildringen.

Vest for Aaby kirke og det markante kirkegårdsdige her, bemærkes det aflange, bebyggelses-friholdte areal, omgivet af parcelhus-bebyggelser mod nord, syd og vest. Dette areal er udlagt som friareal, til gavn for parcelhusområdets beboere, idet samtidig indblikket mod Aaby kirkes tårn og kapellet nær kirkegårdens vestre dige herved er sikret. Planlægningen af den viste, nordligste del af Aabybro by og den viste, aflange grønning - friarealet - fandt sted i 1972.

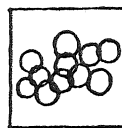
Umiddelbart vest for kirkegården henligger den nordlige og største del af matr. nr. 60 f ubebygget. Ved eventuel udstykning af dette areal forudsættes, at den nuværende grønning forlænges mod øst, helt frem til kirkegårdsdiget.

Aabybro bys hidtidige, østlige begrænsning udgøres af overvejende ældre bebyggelse og beplantning på parceljerne langs Kirkevej. I erkendelse af værdien af denne ganske smukke afslutning af byen i forhold til landskabet, men i højere grad betinget af andre byplanmæssige forhold, forudsættes i den kommunale, overordnede planlægning, at arealer langs begge sider af den kirkesøgende Toftevej friholdes for ny bebyggelse.

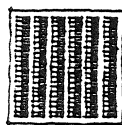
Ved færden ad Toftevejs nordlige del ses Aaby kirke, omend indblikket er kraftigt sløret af høje træer syd for kirkegården.

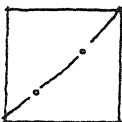
PROVST EXNER-FREDNING .

EKSISTERENDE BEPLANTNING .

MINKFARM .

BYGDELINJE JF. NATURFREDNINGSLOVEN .

GRASHØJ . FORTIDSMINDE .

DEL AF AABYBRO ·
AABYBRO KOMMUNE ·

MOD STORE VILDMOSE

BEKYLTELSEZONE
FOR VANDBORINGER

HOVENSVÆJ

2f

2a

2z

PRAKT
BOLIG

KIRKE / KIRKEGAARD

3a

3d

P-PLADS

43a

THOMASMINDEVEJ

KIRKEVEJ

43c

43b

KOMMUNAL
OPLAGSPLADS

MOD
RERJESTED

TOFTVEJ

100

200

300

400

500

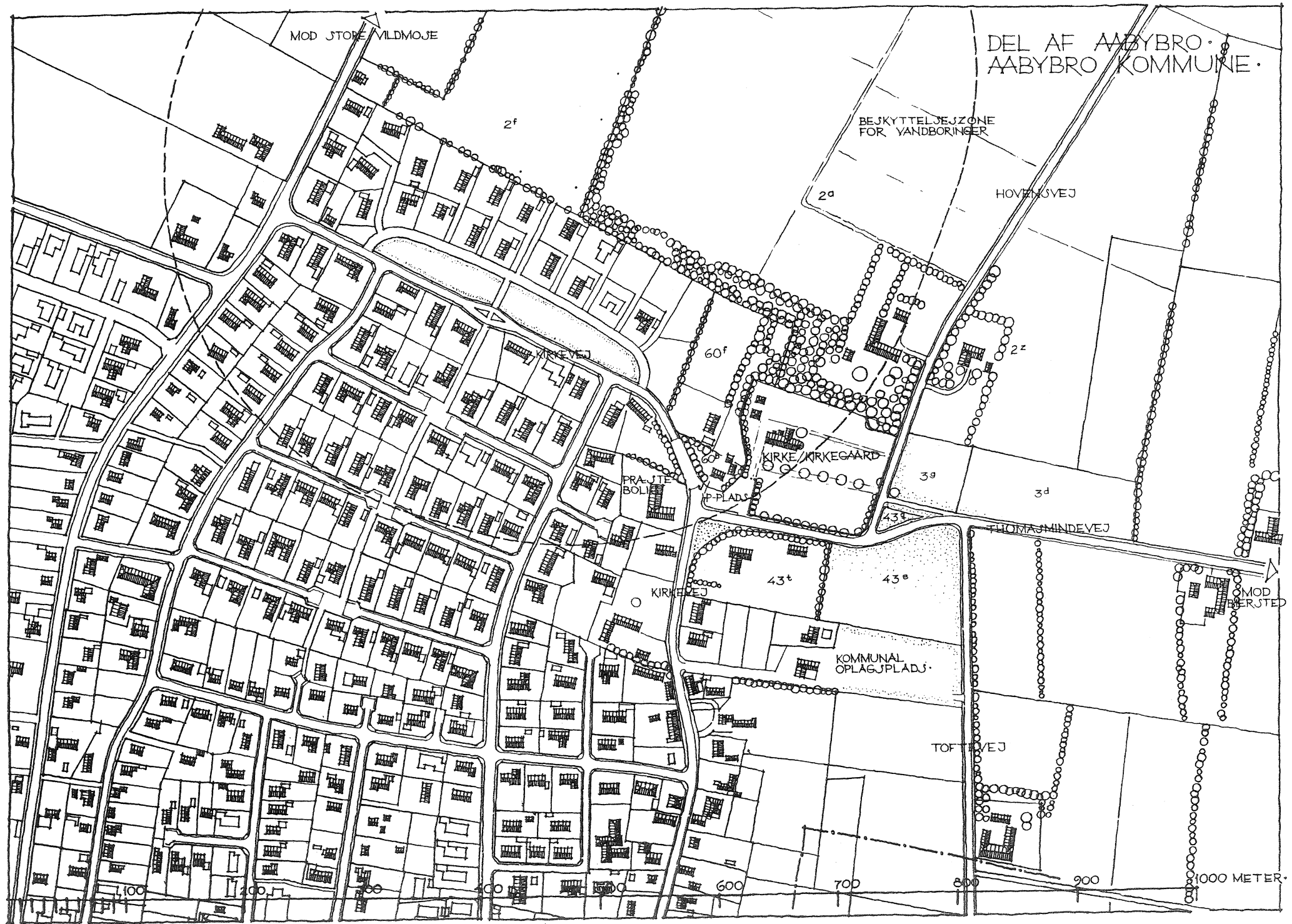
600

700

800

900

1000 METER

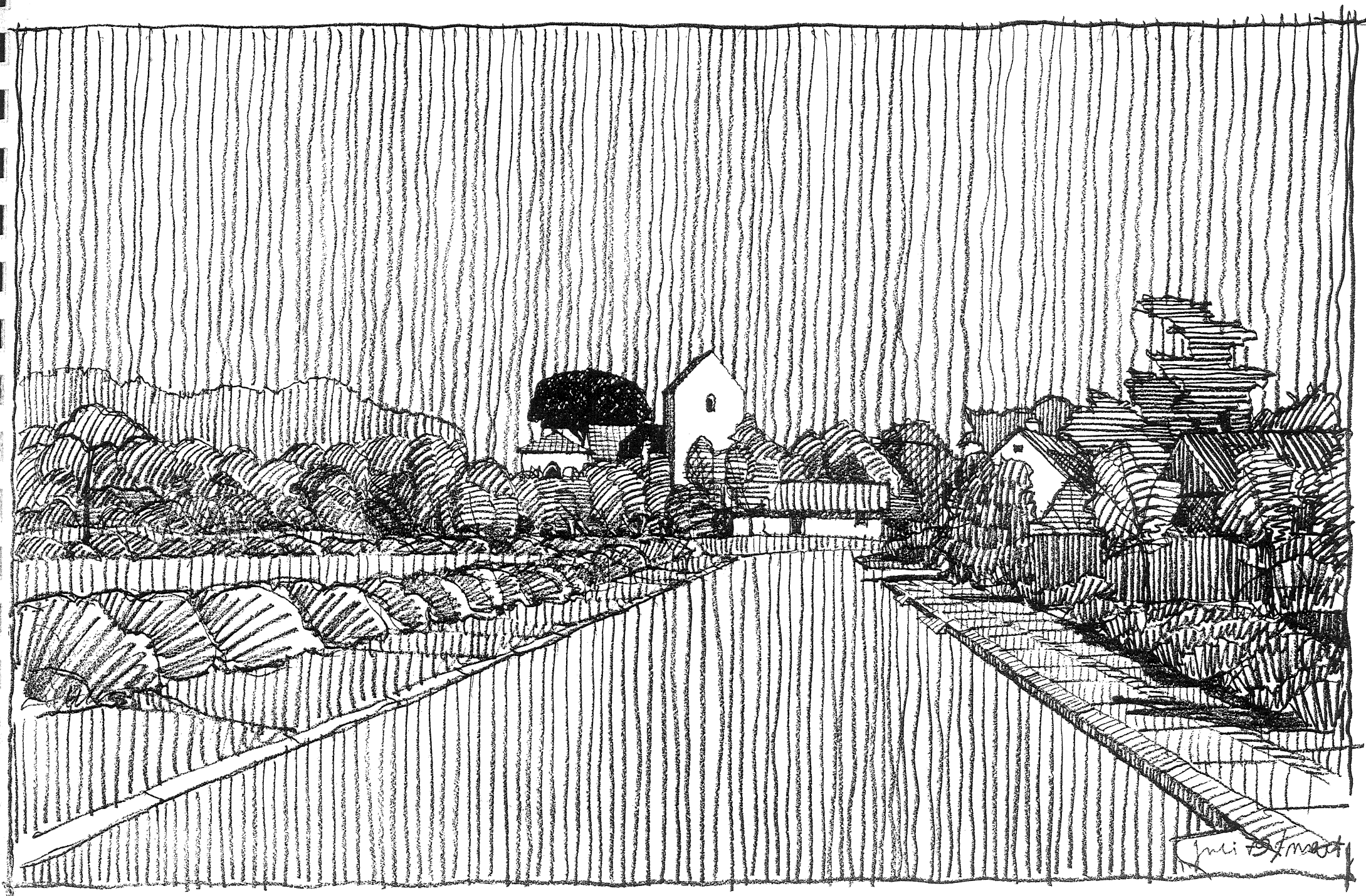

Den kommunale oplagsplads, hvis beliggenhed vest for Toftevej fremgår af detailkortet, er indrettet i en tidligere grusgrav. Oplagspladsen er således lavere-liggende end de tilgrænsende arealer nord og syd herfor.

De østlige, kirkenære omgivelser ved Aaby kirke henligger med dyrkede marker, indrammet af læplantninger. Bebyggelser øst for kirken udgøres af spredt beliggende, mindre landbrugsejendomme. Betragtet herfra, fra Thomasmindevej, indgår Aaby kirke i et særdeles smukt samspil med disse omgivelser, betinget især af omgivelsernes karakter af landbrugsområde.

Nord for Aaby kirkegård findes en ældre træplantning af, fortrinsvis, løvfældende træer. Som læ-giver for ophold på kirkegården og som betydende element i landskabsbilledet bør denne beplantning søges opretholdt.

Som tidligere nævnt, og som det også fremgår af detailkortet, findes der ingen fredninger omkring Aaby kirkegaard. Provst-Exner-fredning har forgæves været søgt gennemført.

Julia J. Wood

79.

Af det supplerende detailkort fremgår, at Aaby kirke og kirkegård samt parcellerne umiddelbart vest herfor er beliggende i landzone, uden for det viste § 15-ramme-områdes grænse.

Kommende byvækst i form af nye boligområder øst for Aabybro by er sikret via partiel byplanvedtægt og, for den sydlige del af denne byvæksts vedkommende, endvidere via § 15-ramme-aftaler. Det supplerende detailkort viser et udsnit af det kommende byområde, benævnt Aabybro Øst.

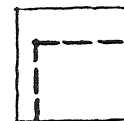
Det bemærkes, at byområdets afgrænsning i forhold til de omgivende landskaber påregnes understreget af brede beplantningsbælter.

Inden for Aabybro-Øst-byområdet friholdes arealer umiddelbart nord for Thomasmindevej for ny bebyggelse. Disse arealer udlægges som en bred, øst-vest-rettet grøning, mod øst begrænset af en eksisterende landbrugs-ejendoms beplantninger, men mod vest "åben" således, at det værdifulde indblik mod Aaby kirke opretholdes.

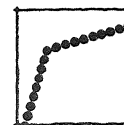
På det supplerende detailkort bemærkes den brede landskabskile på begge sider af Toftevej, mellem nuværende og kommende byområder. Indblikket fra denne vej mod Aaby kirke vil således ikke blive berørt af de planlagte, nye boligområder i Aabybro Øst.

PLANLAGT BYVÆKST •

OMRÅDEGRÆNJE • § 15 RAMMER •

BYZONE •

DEL AF AABYBRO
AABYBRO KOMMUNE

MOD STORE VILDMOJE

BEJAKTTELSEZONE
FOR VANDBORINGER

HOVENVEJ

SISTEREN
BOLIGOMRADE

AABYBRO ØST

KIRKE
KIRKEGAARD

KIRKEVEJ

FREMIDT
BOLIGOMRADE
OMRADE 1.017
1 § 15 RAMME

KOMMUNAL
OPLAGPLADJ

TOFTVEJ

MOD
BERJED

100

200

300

400

600

700

800

900

1000 METER

2f

2a

60f

2z

39

43t

43e

100

200

300

400

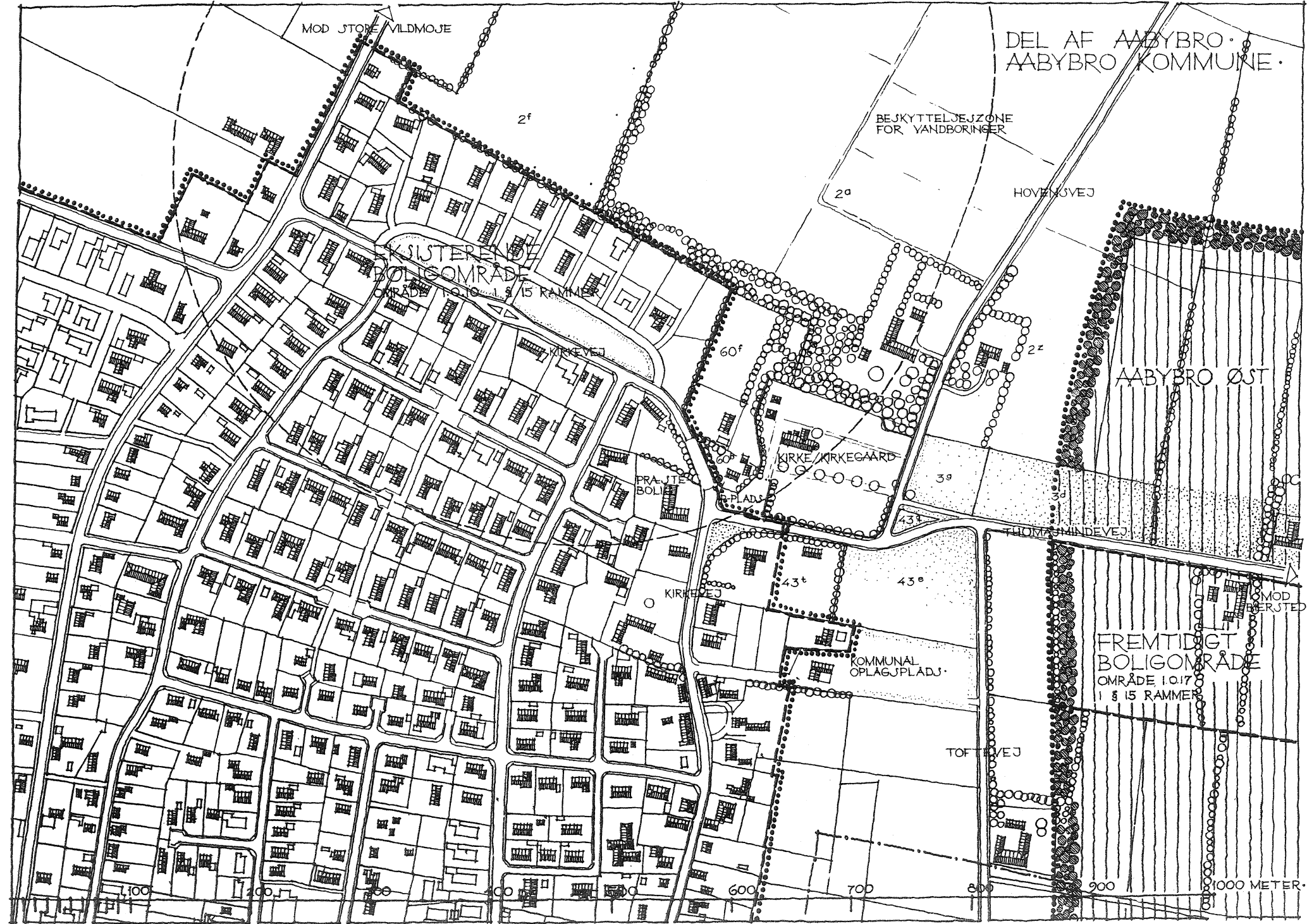
600

700

800

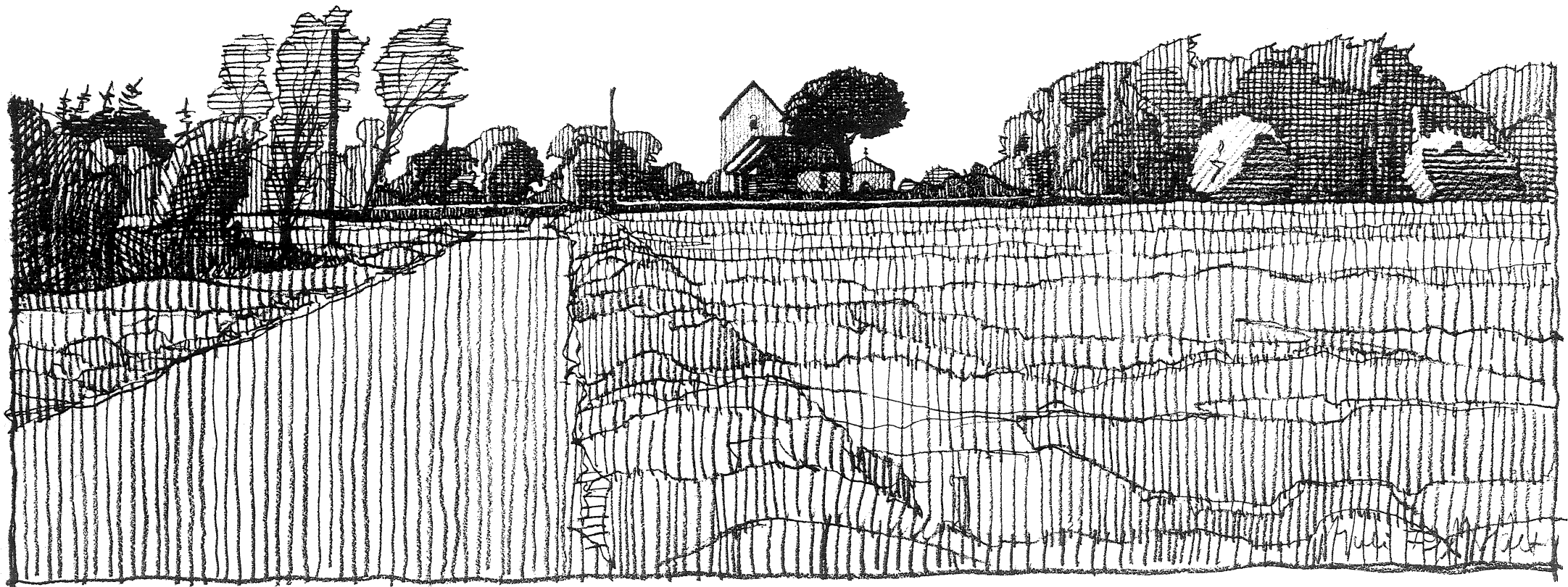
900

1000 METER

81.

Perspektivtegningen viser Aaby kirke og det kirkenære landskab,
set fra øst, fra Thomasmindevej >

Guli 2014

SIKRING af AABY KIRKES OMGIVELSER.

I forbindelse med den stedfundne planlægning af Aabybro bys vækst er vidtgående hensyn til Aaby kirke allerede udvist, således som det fremgår af de foregående tekst-afsnit og illustrationer.

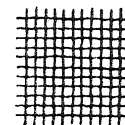
Bestræbelser i retning af sikring af Aaby kirkes fremtræden og samspil med de kirkenære omgivelser må derfor naturligt baseres på disse allerede foretagne sikringer.

Som interesseområde I betegnes de på konklusionskortet viste arealer på begge sider af Toftevej, arealer nord for Thomasmindevej samt by-omfattede arealer, fortrinsvis, syd for kirkegården. Endvidere betegnes grønningens arealet vest for kirkegården samt del af matr. nr. 60 f og hele matr. nr. 60 b som interesseområde I.

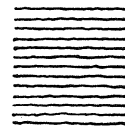
Friholdelse af de således betegnede arealer for yderligere bebyggelse synes ikke at kunne indebære konflikt-muligheder i betragtning af den udtalte overensstemmelse mellem Aabybro kommunes foretagne planlægning og arealernes betegnelse som interesseområder I.

Interesseområder II udgøres dels af den nordlige del af matr. nr. 60 f, dels af fladlandet nord og nordvest for kirkegården. Det bemærkes, at den ældre træplantning og landbrugsejendommen nord for kirkegården, er omfattet af interesseområde II-betegnelsen.

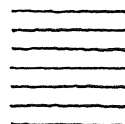
Ved eventuel bebyggelse af den nordlige del af matr. nr. 60 f må rimelige krav til sådan bebyggelses ydre fremtræden stilles, idet sådanne krav må afvejes i forhold til karakteren af den eksisterende bebyggelse langs grønningen og, især, i forhold til arealets kirkenære beliggenhed.

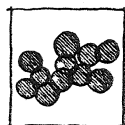
PROVST EXNER-FREDNING .

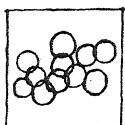
INTERESSEOMRÅDE I .

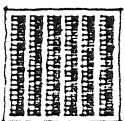
INTERESSEOMRÅDE II .

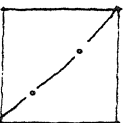
NY BEPLANTNING .

EKSISTERENDE BEPLANTNING .

MINKFARM .

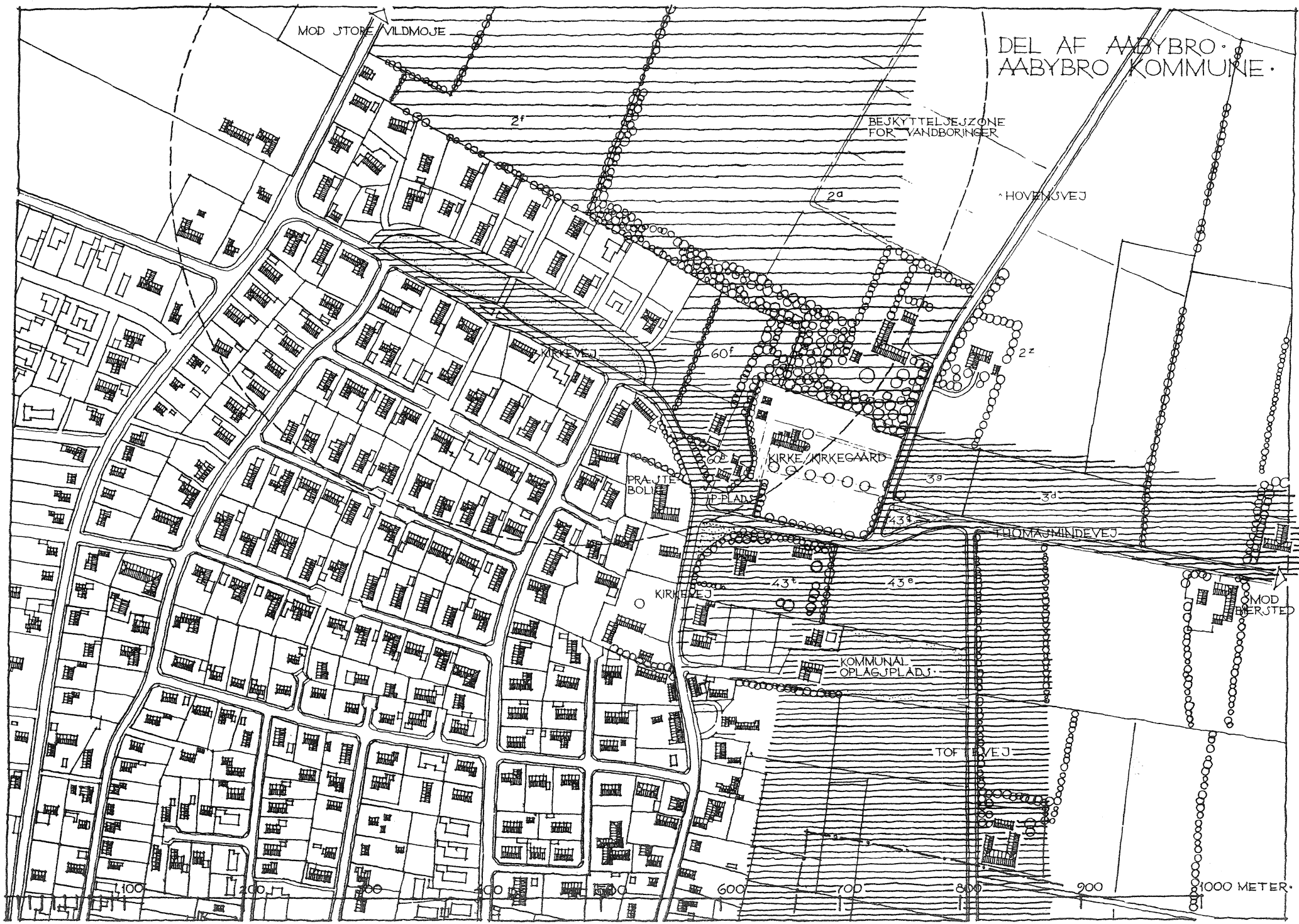

BYGGELINJE AF NATURFREDNINGSLOVEN .

GRAYHØJ . FORTIDSMINDE .

DEL AF AABYBRO
AABYBRO KOMMUNE.

MOD STORE VILDMOJE

BEVÆGSELSSKILTET ZONE
FOR VANDBORINGER

HOVEVEJ

KIRKE / KIRKEGAARD

PRAJTE
BOLIG

LEGEPLADS

KOMMUNAL
OPLAGSPLADS

TUOMASMINDEVEJ

MOD
BERGSTE

TOFVEJ

100

200

600

700

800

900

1000 METER

Udstrækningen af de viste interesseområder I og II fremgår af det supplerende oversigtskort i målestoksforhold 1:25.000.

Pleje af de kirkenære omgivelser foreslås således:

1. Ensartet skelbeplantning i form af hække i en højde af mindst 1,80 meter søges etableret i samråd med respektive ejere af nuværende og eventuel fremtidig bebyggelse inden for matr. nr. 60 f.

2. Beskæring af den ældre træplantning (poppeltræer) langs den kommunale oplagsplads samt på matr. nr. 43 t søges gennemført af hensyn til indblikket mod kirkebygningen fra Toftevej.

3. Ændring af den nuværende beplantning på parkeringspladsen syd-vest for kirkegården.

4. Den etablerede beplantning af fyr langs østre, nordre og søndre skel af den forsænkede, kommunale oplagsplads bør ændres til eller suppleres med løvfældende hegnsplantninger. Den endelige højde af sådanne hegnsplantninger bør ikke være mere end 1 - 1,5 meter over naturligt terræn.

5. Forbedrede parkeringsforhold øst for kirkegården og forbedrede adgangsforhold herfra til kirkegården kan etableres i forbindelse med eventuel forlægning af Hovensvej til et østligere forløb.

6. Kirkegårdsudvidelse mod nord er under overvejelse, idet den derværende ældre træbevoksning tænkes anvendt /opretholdt som delvis ramme om en skov-kirkegård.

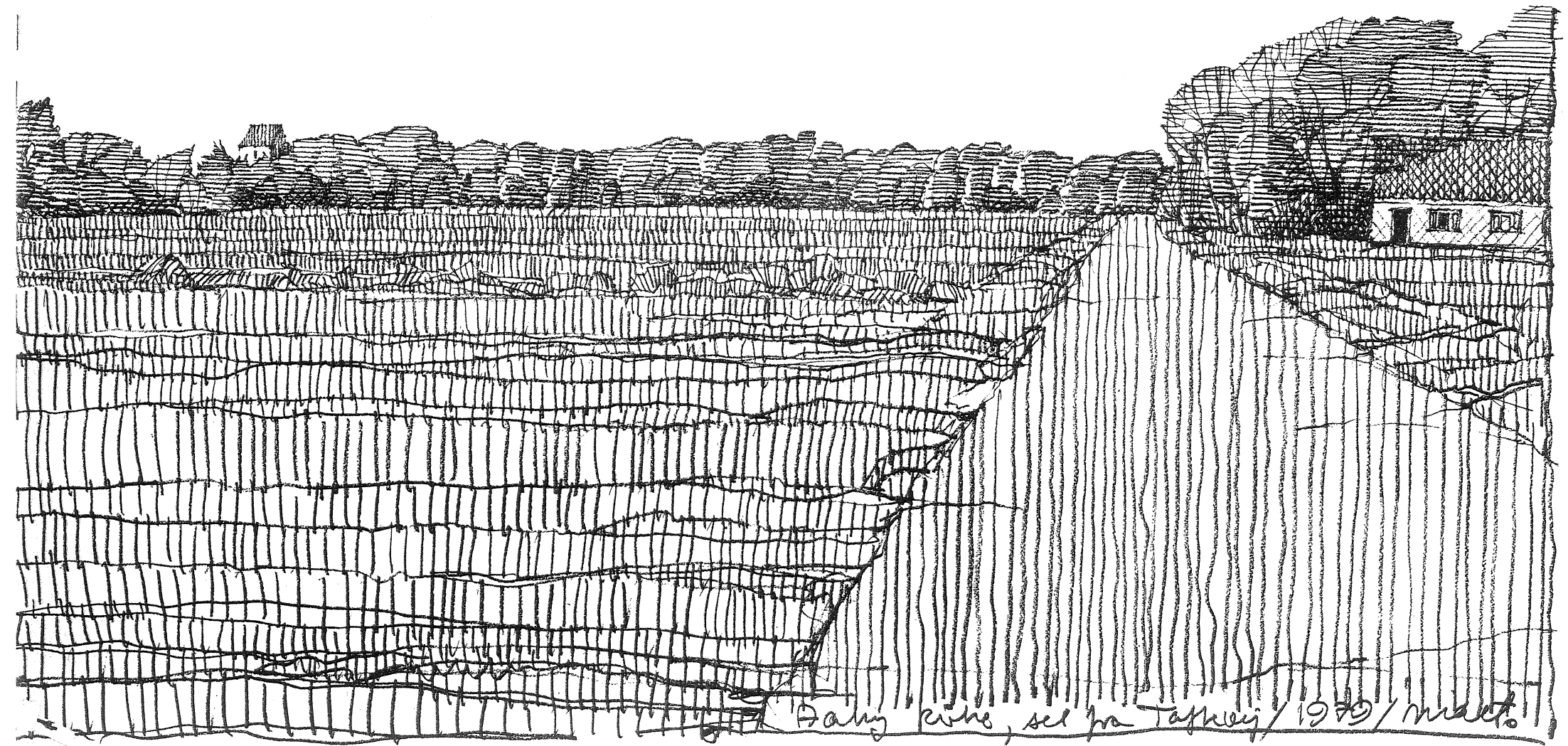
Det skal bemærkes, at menighedsrådets overvejelser

87.

omfatter en alternativ udvidelsesmulighed mod øst, hvilken eventuelle udvidelse forudsætter Hovensvejs forlægning, jfr. ovenfor, under pkt. 5.

Perspektivtegningen viser Aaby kirke og beplantningen syd for kirkegården, set fra Toftevej >

Fairy who, set for Taffey / 1979 / mact.

